

Коренева Інна Миколаївна –

кандидат педагогічних наук, доцент, докторант Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка.

Коло наукових інтересів: формування екологічної компетентності майбутніх вчителів біології на засадах стратегії сталого розвитку. Має понад 50 публікацій у галузі педагогічної освіти та екології.

e-mail: i.koreneva74@gmail.com

DOI 10.32405/2411-1317-2018-3-109-117

УДК 378:504.03

ЗМІСТ І СТРУКТУРА КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ БІОЛОГІЇ У СФЕРІ ОСВІТИ ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

У статті розкрито зміст і структуру такої спеціальної компетентності вчителів біології у сфері освіти для сталого розвитку, як «здатність розуміти й реалізовувати стратегію сталого розвитку людства». Схарактеризовано її когнітивний, діяльнісний та особистісний компоненти. Також окреслено програмні результати навчання аналізованої компетентності.

Ключові слова: освіта для сталого розвитку; підготовка вчителів біології; зміст і структура компетентності; компетентності майбутніх вчителів біології з ОСР; програмні результати навчання.

Постановка проблеми. Трансформація освіти є наслідком змін, що відбуваються в суспільстві. Поглиблення кризового стану у таких сферах, як довкілля, політика, економіка та ін., пред'являють небачені раніше вимоги до здатності людини адаптуватися у нових реаліях, розв'язувати проблеми сьогодення та запобігати їм у майбутньому. Тож освіта сьогодні має враховувати глобалізаційні процеси й забезпечити сталий розвиток суспільства, орієнтуючись не на його сучасний стан, а на той стан, який хотіли б мати у майбутньому. А основним її завданням є перехід від навчання, що забезпечує репродуктивне сприйняття, формування лінійного мислення, до навчання, яке формує пошукові орієнтації, творчий підхід, системне та критичне мислення. Освітня парадигма «освіта на все життя» сьогодні змінюється на нову парадигму – «освіта протягом усього життя (lifelong learning)». І на сучасному етапі розвитку суспільства освіта для сталого розвитку стала властивістю самої освіти, що надає всій освітній системі цільової спрямованості, дозволяє перебудувати своє підґрунтя, орієнтуватися на випередження.

Упровадження освіти для сталого розвитку (ОСР) – це один із напрямів поступу сучасної освіти, зумовлений потребами суспільства. Основною метою ОСР є трансформація свідомості громадян та поширення сталої поведінки. Відсутність розв'язань екологічних проблем на тлі загострення економічної, політичної ситуації в країні змушує переосмислити роль та завдання сучасної освіти, усвідомити її ключову роль для сталого розвитку у трансформації ціннісно-світоглядного відображення дійсності. Агентами таких змін мають стати педагоги. Тому їх підготовка до реалізації функцій освіти для сталого розвитку набуває стратегічного значення. Особливо це стосується

Коренева И. Н., кандидат педагогических наук, доцент, докторант кафедры теории и методики преподавания естественнонаучных дисциплин Глуховского национального педагогического университета имени Александра Довженко

СОДЕРЖАНИЕ И СТРУКТУРА КОМПЕТЕНТНОСТИ БУДУЩЕГО УЧИТЕЛЯ БИОЛОГИИ В СФЕРЕ ОБРАЗОВАНИЯ ДЛЯ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ

В статье раскрыто содержание и структура такой компетентности учителей биологии в сфере образования для устойчивого развития, как «способность понимать и реализовывать стратегию устойчивого развития человечества». Охарактеризован ее когнитивный, деятельностный и личностный компоненты. Также определены программные результаты обучения рассматриваемой компетентности.

Ключевые слова: образование для устойчивого развития; подготовка учителей биологии; содержание и структура компетентности; компетентности будущих учителей биологии по ОСП; программные результаты обучения.

Koreneva I., Candidate of Pedagogical Sciences, Docent, doctoral student of Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University

FUTURE TEACHERS OF BIOLOGY IN THE SPHERE OF EDUCATION FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Introduction of Education for Sustainable Development (ESD) is one of the vectors of the development of modern education, driven by the needs of society to ensure sustainable development. Today, preparing future biology teachers to implement ESD is an integral part of their professional training and an important direction in reforming higher pedagogical education. In the draft of higher education standard for specialty 014.05 Secondary Education (Biology) such special competence of future biology teachers as “the ability to understand and implement the strategy of sustainable human development in the process of teaching and upbringing students” has been determined. In our opinion, the statement accumulates the competence of ESD and provides training future biology teachers to implement the functions of education for sustainable development.

The above-mentioned statement of competence includes cognitive (the ability to understand the strategy of sustainable development), activity-oriented (ability to implement the strategy of sustainable development) and personal components. Formation of the cognitive component of the competence in question provides for the implementation of the cognitive function of ESD. Activity-oriented component calls for the technological function of ESD while the personal element implies educational part. The distinguished components of the competence of future biology teachers, namely “the ability to understand and implement the strategy of sustainable human development in the process of teaching and upbringing students” are formed and operate on two interrelated levels: personal and professional. In addition, the article outlines the programmatic results of each component of the competence in consideration.

Thus, such competence of future biology teachers as “the ability to understand and implement the strategy of sustainable human development in the process of teaching and upbringing students” is an important structural component of the professional competence of a modern biology teacher. The conditions for its emergence are comprised of societal need for training its citizens. Future areas of modern pedagogical research in this area should be the development and implementation of a pedagogical system for the formation of competences of biology teachers with regard to ESD, in particular such competence as “the ability to understand and implement the strategy of sustainable human development in the process of teaching and upbringing students”.

Key words: education for sustainable development; preparation of teachers of biology; content and structure of competence; competence of future teachers of biology for ESD; programmatic learning outcomes.